

ПРОБЛЕМНА ЗАБОРГОВАНІСТЬ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ: ЧИННИКИ ВПЛИВУ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ УРЕГУЛЮВАННЯ

PROBLEM LOANS IN BANKING SYSTEM: FACTORS OF INFLUENCE AND INSTRUMENTS OF REGULATION

УДК 336.71:336.27.025

Шейко О.П.

старший викладач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Інститут банківських технологій
та бізнесу
ДВНЗ «Університет банківської справи»

Стороженко О.О.

к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Інститут банківських технологій
та бізнесу
ДВНЗ «Університет банківської справи»

Sheiko Olena

Institute of Banking Technologies
and Business
State Higher Educational Institution
University of Banking

Storozhenko Oksana

Institute of Banking Technologies
and Business
State Higher Educational Institution
University of Banking

На сучасному етапі розвитку банківської системи України існує необхідність упровадження заходів, спрямованих на підвищення ефективності банківського контролю над кредитними операціями, що сприятиме зменшенню частки неповернених кредитів. У статті досліджено умови і чинники виникнення проблемної заборгованості в банківській системі. Здійснено аналіз динаміки, обсягів та питомої ваги проблемних кредитів у кредитному портфелі банків за останні три роки. Особливу увагу приділено аналізу проблемної заборгованості державних банків, ідентифіковано ключові тенденції та причини виникнення непрацюючих кредитів. Досліджено сучасний стан регулювання, зокрема законодавчого, а також методи запобігання та раннього виявлення проблемної заборгованості в банках, розроблено рекомендації щодо вдосконалення інструментарію врегулювання проблемної заборгованості у банківській системі, зважаючи на світовий досвід.

Ключові слова: кредит, кредитний портфель, кредитор, кредитний ризик, непрацюючі кредити, проблемна заборгованість, управління, позичальник, реструктуризація.

На современном этапе развития банковской системы Украины существует необходимость внедрения мероприятий, направленных на повышение эффективности банковского контроля над кредитными операциями, что будет способствовать уменьшению доли невозвращенных кредитов. В статье исследованы условия и факторы возникновения проблемной задолженности в банковской системе. Проведен анализ динамики, размера и удельного веса проблемных кредитов в кредитном портфеле банков за последние три года. Особое внимание уделено анализу проблемной задолженности государственных банков, идентифицированы ключевые тенденции, а также причины возникновения. Исследовано современное состояние законодательного регулирования, а также методы раннего выявления проблемной задолженности банков, разработаны рекомендации по усовершенствованию инструментария регулирования проблемной задолженности банков, учитывающая зарубежный опыт.

Ключевые слова: кредит, кредитный портфель, кредитор, кредитный риск, неработающие кредиты, проблемная задолженность, управление, заемщик, реструктуризация.

The quality of the loan portfolio is a determining factor of financial stability of individual banks and banking system as a whole. The problem of credit indebtedness is the main factor of credit risk growth and its sharp increase can negatively affect bank solvency, deterioration of its image, financial losses or bankruptcy. The causes of arising problematic credits may have both external and internal nature of factors, which have influence the banks. External factors include: the instability of the financial and economic state of the country, the consequence of which is the devaluation of the hryvnia, the decrease in incomes and other economic processes that adversely affect the creditworthiness of the borrower, unstable political situation in Ukraine, drawbacks in regulatory framework. Internal factors of problematic loans occurrence are related to bank or borrower activities. In modern conditions practical importance is lay on organizing effective management framework for problem loans of banks. In the article the conditions and reasons of problem debt arising in the banking system were researched. Revealed methodological approaches to management of distressed debts in the banking system, provided analysis of dynamics, volume and share of problem loans in the loan portfolio of banks for the last three years. Special attention paid to the assessment of the problem debt at state banks, identified key trends and the causes of appearing their non-performing loans. The current state of problem banking loans regulation is well-studied, particularly legislature part, also the methods of avoiding and early warning systems of detecting of the arising non-performing loans in portfolios are discussed and proposed recommendations in regards of way of enhancement of instrumental toolkit of regulating problem debt in Ukrainian banking system with taking into account the world experience. It was proposed to create a state institution capable of providing effective solution of the resolving non-performing loans, ensuring institutional support from the Government. The work procedure with bad state bank portfolios should be issued in a separate law.

Key words: credit, credit portfolio, creditor, credit risk, non-performing loans, problem debts, management, borrower, restructuring.

Постановка проблеми. Ефективність кредитної діяльності банку визначається дохідністю його кредитного портфеля та прийнятим банком рівнем кредитного ризику, недооцінка якого може призвести до погіршення якості кредитного портфеля банку і, як наслідок, до виникнення проблемної заборгованості. Аналіз сучасних тенденцій розвитку банківської системи України свідчить, що обсяги проблемної заборгованості банків зростають, тому виникає необхідність не лише знизити частку проблемних кредитів у структурі кредитного портфеля, а й не допустити їх виникнення в майбутньому для забезпечення фінансової стійкості та надійності банку. Сьогодні жодна з кредитно-фінансових установ не може бути застрахована від виникнення у неї проблемної кредитної заборгованості. Отже, розроблення дієвих механізмів управління про-

блемними кредитами банку на основі економічних та організаційних заходів є одним із найактуальніших завдань банківської системи України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розроблення питань зниження проблемної заборгованості банків зробили сучасні економісти та практики, зокрема: О.І. Барановський, О.Д. Вовчак, В.І. Міщенко, С.В. Міщенко, А.Я. Кузнєцова, Є.О. Полтавська, Л.О. Примостка, Т.С. Смовженко та ін. Проте, незважаючи на велику кількість наукових розробок у напрямку дослідження методів запобігання та раннього виявлення проблемної заборгованості в банківській системі, необхідно визначити, що пошук шляхів удосконалення інструментарію врегулювання проблемної заборгованості у банківській системі України потребує подальшого вивчення.

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні сучасного стану, умов та чинників виникнення проблемної заборгованості в банківській системі, механізму управління проблемними кредитами та розробленні заходів впливу на зменшення проблемних кредитів банків в економічних умовах їх функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кредитування є одним із найважливіших видів діяльності банків, що забезпечує отримання ними значних доходів від розміщення тимчасово вільних коштів. Вітчизняні банки функціонують у складних соціально-економічних умовах невизначеності та динамічності зовнішнього середовища, за яких виникають чинники зовнішнього та внутрішнього характеру, що дестабілізують їхню роботу.

Аналіз діяльності банків показує, що незалежно від типу кредитної політики, якості кредитного портфеля, методик оцінювання кредитоспроможності позичальника і методів, які застосовують в управлінні кредитним ризиком, усі банки тією чи іншою мірою стикаються з проблемами неповернення кредитів, що, передусім, призводить до виникнення проблемної заборгованості за наданими кредитами або їх переходу у стан проблемних. Зростання такої заборгованості є негативним чинником для банку, оскільки вона впливає на ліквідність банку, що може в подальшому призвести до банкрутства фінансової установи.

Розбіжності в оцінках проблемних кредитів у банківській системі України, що надають експерти, рейтингові агентства, Національний та комерційні банки, можна пояснити відсутністю чіткого визначення сутності проблемних кредитів, адже в українському законодавстві тлумачення терміна «проблемний кредит» відсутнє. Тому проблеми формування системи антикризового управління проблемною заборгованістю банків є надзвичайно актуальними і вимагають підвищеної уваги науковців та практиків банківської сфери до сучасного розуміння сутності низки тлумачень і запобіжних заходів.

Проблемні кредити не виникають несподівано. Є чимало сигналів, які свідчать про те, що фінансовий стан позичальника погіршується і що виданий кредит може бути не погашений у строк або й узагалі не буде повернутий. Проблема заборгованості може виникати з різних причин. Ці причини умовно поділяються на декілька груп: зовнішні (макроекономічні), внутрішні (банку та позичальника), внутрішньосистемні (банківські). *Зовнішніми* (макроекономічними) є чинники, що активізуються у період економічного спаду чи кризи фінансових ринків. До таких чинників належать: нестабільність фінансово-економічного стану держави, наслідком якого є девальвація гривні, зниження доходів населення та інші економічні процеси, що негативно впливають на кредитоспроможність пози-

чальника, нестабільна політична ситуація в Україні, недосконалість нормативно-правової бази. Внутрішні чинники виникнення проблемних кредитів пов'язані з діяльністю банку чи позичальника. Група *внутрішніх* чинників ґрунтується переважно на погіршенні фінансового стану позичальника, недосконалому управлінні чи скрутному стані на ринку. До таких чинників належать: недоліки під час укладання кредитної угоди, неякісна оцінка кредитоспроможності позичальника, завищення вартості застави, неефективна система супроводу кредиту та відсутність моніторингу, неконтрольованість термінів повернення позик до банків. Групою *внутрішньосистемних* чинників є: кредитна експансія, велика частка наданих валютних кредитів, залежність банківських кредитних ресурсів від зовнішніх джерел фінансування [1, с. 302].

Проаналізуємо сучасний стан, динаміку, обсяги та частку проблемних кредитів у кредитному портфелі банків України. Ланцюгові темпи приросту проблемної заборгованості банків України за останні роки мали такі показники: у 2015 р. – 93,6%, у 2016 р. – 57%, у 2017 р. – 44,3%, у 2018 р. – 93,3%. Загалом за 2015–2018 рр. обсяг проблемних кредитів збільшився у 8,5 рази, що свідчить про низьку якість кредитного портфеля вітчизняних банків та високий ризик неповернення коштів [2, с. 808].

Україна залишається країною з найбільшою часткою проблемних кредитів (NPL) у структурі активів банківської системи: коефіцієнт NPL тут сягає 56,5% [3]. За даними НБУ, частка непрацюючих кредитів у банківській системі України є рекордною. До зростання не обслуговуваних кредитів призвели війна на Сході, анексія Криму, а також спад економічної активності і девальвація гривні, що негативно вплинуло на доходи клієнтів банків. Станом на 01.01.2018 обсяг непрацюючих кредитів становив 500 263 млн грн (56,03%), тоді як на 01.01.2019 обсяг непрацюючих кредитів становив 535 770 млн грн, або 55,83% від загального обсягу наданих кредитів, а на 01.04.2019 їхня частка становила 55,24%, що призводить до збільшення непрацюючих активів банків у цілому та скорочує можливості кредитування національної економіки в умовах конкурентного середовища.

Обсяги наданих кредитів та частка непрацюючих кредитів банків України за 2017–2019 рр. представлені в табл. 1.

Найбільшу частку поганих активів сконцентрували великі банки, які активно надавали мільярдні позики корпоративному сектору, бізнес яких мав збитки. Платоспроможні підприємства, відчуваючи гостру потребу у залученні додаткових фінансових ресурсів, зважаючи на негативну тенденцію в економіці, що складається внаслідок кредитування збиткового бізнесу, змушені скорочувати обсяги виробництва або шукати можливості співп-

Таблиця 1

Обсяги наданих кредитів та частка проблемних (непрацюючих) кредитів банків України за 2017–2019 рр. (млн грн)

Показники	Станом на:				
	01.01.2018	01.01.2019	01.02.2019	01.03.2019	01.04.2019
Кредити корпоративному сектору:	892 900	959 601	944 867	922 089	936 473
- непрацюючі кредити	500 263	535 770	537 723	514 540	517 310
- частка непрацюючих кредитів, %	56,03	55,83	56,91	55,80	55,24
Кредити фізичним особам (включно із фізичними особами – підприємцями):	174 448	202 202	204 104	203 667	207 314
- непрацюючі кредити	93 353	93 086	92 990	90 837	91 461
- частка непрацюючих кредитів, %	53,51	46,04	45,56	44,60	44,12
Міжбанківські кредити, депозити:	22 046	28 888	37 487	33 965	35 154
- непрацюючі кредити	1 372	1 073	1 084	1 082	1 085
- частка непрацюючих кредитів, %	6,22	3,71	2,89	3,19	3,09
Кредити органам державної влади та місцевого самоврядування:	1 519	2 867	2 752	2 738	2 766
- частка непрацюючих кредитів, %	0,69	29,22	29,06	29,14	28,89
Усі кредити:	1 090 914	1 193 558	1 189 210	1 162 459	1 181 707
непрацюючі кредити	594 999	630 767	632 597	607 257	610 655
- частка непрацюючих кредитів, %	54,54	52,85	53,19	52,24	51,68
у т. ч. банки з державною часткою, з них:	71,12	67,92	67,69	65,64	65,21
ПАТ «КБ «ПриватБанк»	87,64	83,35	83,01	82,68	82,36
з державною часткою, крім ПАТ «КБ «ПриватБанк»	55,75	54,96	54,54	50,97	50,59
іноземних банківських груп	41,01	38,50	39,80	39,65	39,18
з приватним капіталом	24,08	23,01	23,35	23,09	21,75
неплатоспроможні	43,02	52,04	52,7	51,83	53,12

Джерело: сформовано на основі [4]

раці з іноземними фінансовими установами для залучення необхідних ресурсів. Особливу увагу фахівців та експертів привертає ситуація з проблемною заборгованістю в державних банках. Нещодавно НБУ вже провів перше засідання комітету, на якому було ухвалено рішення розробити загальні принципи з урегулювання NPL для банків, що перебувають у державній власності. Проблемний кредитний портфель державних банків України глибоко токсичний не лише тому, що понад 65% позичальників його не обслуговують, але й із погляду слабкої переговорної позиції кредиторів. У структурі кредитного портфеля державних банків головним складником є корпоративна заборгованість – на неї припадає до 70%. Основні боржники – це великі холдингові компанії або політично пов'язані особи. Ці борги не продаються, адже немає ефективного та прозорого механізму їх продажу. Передусім це проблеми в судовій системі та недостатній рівень захисту прав кредитора. До того ж державним банкам, маючи в акціонерах Міністерство фінансів, простіше попросити у держави докапіталізацію, ніж працювати над поверненням кредитів. Тож не дивно, що державні банки показали себе вкрай неефективними в роботі з позичальниками. З-поміж присутніх на ринку банків найгірша (у відносному вираженні) ситуація у «ПриватБанку»: частка проблемних кредитів у

ньому на 01.04.2019 становила майже 83% кредитного портфеля [3].

Краща якість кредитів у іноземних банківських груп та приватних українських банків. Частка поганих кредитів у них станом на 01.04.2019 39% та 22% кредитних портфелів відповідно. Ці кредити більш однорідні, майже половину цих проблемних кредитів становить валютна іпотека. Більше того, у структурі проблемної заборгованості таких банків суттєву частку (відповідно 31% та 58% усіх кредитів, визнаних проблемними) позичальники продовжують обслуговувати вчасно, і задоволеної заборгованості щодо них немає. Іноземні та приватні банки ще мають досформувати резерви (оскільки вони покривають 80% та 64% проблемних портфелів відповідно) та збільшити капітал. Тож великої проблеми у цих двох сегментах немає, але якщо вирішити питання з іпотекою, система стане набагато більш оздоровленою [4].

Оскільки повністю уникнути втрат за кредитами неможливо, інколи їх розглядають як вартість ведення банківського бізнесу. Але це не означає, що банк повинен змиритися з такими збитками, адже у цьому разі заповідяна банку шкода значно більша, ніж сума неповерненого кредиту. Велика кількість прострочених кредитів призводить до падіння довіри до банку з боку вкладників та акціонерів, виникнення проблем із платоспроможністю

та ліквідністю, погіршення репутації банку. У процесі роботи з проблемними кредитами банк може застосувати два основні методи управління: реабілітацію чи ліквідацію. Метод реабілітації полягає у розробленні спільного з позичальником плану заходів щодо повернення кредиту. Метод ліквідації означає повернення кредиту шляхом проведення процедури банкрутства та продажу активів позичальника.

Зважаючи на світовий досвід регулювання кредитної сфери, можна виділити такі шляхи подолання проблемної заборгованості вітчизняних банків:

- застосування інноваційних технологій та методик для оцінки платоспроможності клієнтів;

- формування єдиного кредитного реєстру для банків;

- поширення практики купівлі проблемних кредитів компаніями-колекторами, застосування факторингу (актуальним є створення єдиної компанії – санаційного банку від НБУ, проте обговорення цього питання на загальнодержавному рівні триває донині). На особливу увагу заслуговує запровадження нових механізмів продажу проблемних кредитів спеціалізованим фінансовим компаніям шляхом використання діючих або створення нових інститутів, зокрема таких, як bridge-bank, bad bank, КУА (компанія управління активами) тощо;

- формування достатніх обсягів резервів під заборгованість;

- вибір та реалізація моделі реструктуризації проблемних активів у банківській сфері, наприклад створити банк проблемних активів або перехідний банк (із залученням держави або приватних інвесторів);

- спрощення механізмів продажу, передачі, списання активів, у тому числі в межах проведення досудових процедур;

- посилення нагляду за діяльністю банків і введення такої ж системи щодо небанківських установ [1, с. 306].

Застосування зазначених заходів дасть змогу мінімізувати кредитні ризики у банківській сфері, зменшити кількість проблемної заборгованості та, відповідно, забезпечити економічне зростання держави.

Багато вже зроблено у цьому напрямі. Варто зазначити, що Національний банк України спрямував зусилля на приведення банківської системи до визнаних на міжнародному рівні правил та принципів включно з управлінням ризиками, адекватністю капіталу, правилами позичання, зокрема тих, що стосуються позичальників. Усі ці кроки зроблено в правильному напрямі. Саме реформа банківської системи є однією з найуспішніших реформ в Україні за останні 4,5 роки. Якщо з 2014 р. НБУ вивів із ринку приблизно 100 «хворих» банків,

то за січень-травень 2019 р. жоден банк не було визнано неплатоспроможним. Це сталося вперше з початку кризи 2014 р. На 01.05.2019 кількість діючих банків в Україні – 77, із них 36 – банки з іноземним капіталом [4]. Отже, сьогодні очищення банківського сектору завершено, стартував процес відновлення та розвитку.

На початку липня 2018 р. Верховна Рада ухвалила законопроект № 6027-д про захист прав кредиторів. Він регулює відповідальність боржників перед банками та закриває поширені «шпаринки», якими користувалися недобросовісні позичальники, щоб не сплачувати за кредитами. Ухвалення цього закону, беззаперечно, сприятиме відновленню кредитування в Україні. На жаль, цей документ досі не набув чинності, хоча на важливості його ухвалення акцентує увагу Світовий банк, прямо пов'язуючи подальше реформування фінансового сектору з наданням Україні кредитних гарантій, що відкриють шлях зовнішньому фінансуванню нашої країни з інших джерел.

4 березня 2018 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення та ведення Кредитного реєстру Національного банку України та вдосконалення процесів управління кредитними ризиками банків» [5]. Відповідно до цього Закону, Національний банк створив централізований Кредитний реєстр, в якому накопичується інформація про кредитні операції позичальників, заборгованість за якими становить понад 100 мінімальних заробітних плат перед одним банком або еквівалент цієї суми в іноземній валюті. Банки надають інформацію до Кредитного реєстру НБУ, а НБУ здійснює контроль над виконанням банками цієї умови чинного законодавства та перевіряє актуальність даних. Метою створення Кредитного реєстру є зниження кількості проблемних кредитів у банках. До того ж реєстр дисциплінує позичальників вчасно оплачувати кредити. Проте запровадження реєстру та зобов'язання для банків надавати інформацію страхують, передусім, саме банки. Користуючись даними з реєстру, банки виявлятимуть, чи мають майбутні позичальники непогашені кредити, а також чи зможуть вони оцінити ризики кредитування таких позичальників. На 01.01.2019 у Кредитному реєстрі НБУ містилася інформація про понад 80 тис позичальників – 53,2 тис фізичних та 27,2 тис юридичних осіб. Інформація надається НБУ без необхідності отримання на це згоди боржника. Боржник та інші особи, інформація про яких міститься у Кредитному реєстрі, мають право на доступ до таких даних про себе, а також щодо запитів на отримання стосовно них таких даних. При цьому НБУ зобов'язаний протягом п'яти робочих днів зі дня отримання заяви заявника безкоштовно надати йому інформацію з Кредитного реєстру. Однак усі ці нововведення законодавства спрямовані на захист прав кредиторів, а не позичальників.

Для відновлення кредитування та зменшення проблемних кредитів необхідно вдосконалювати законодавство для фінансових установ, створити сприятливі умови та захист прав для позичальників.

Окрім того, 04.02.2019 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кредитування», метою якого є відновлення кредитування, посилення відповідальності поручителів, зменшення частки проблемних кредитів, отримання інформації з Держреєстру актів цивільного стану громадян для оцінки потенційних позичальників, що мінімізує ризики для банків під час прийняття рішення про видачу кредитів [6]. Зазначений документ розроблений із метою усунення більшості законодавчих колізій, які існували протягом тривалого часу в кредитних та іпотечних відносинах і були предметом тривалих судових суперечок.

Висновки з проведеного дослідження. Підводячи підсумок, необхідно зазначити, що значна частка проблемних кредитів у кредитному портфелі банків істотно стримує розвиток банківської системи України. Зниження рівня проблемної заборгованості вітчизняних банків відбувається вкрай повільно. За поточного стану судової та виконавчої систем навряд чи варто очікувати відчутного органічного скорочення обсягів проблемних кредитів у банках у поточному році. Попри це, вже зроблено певні кроки на законодавчому рівні щодо зменшення проблемної заборгованості та захисту прав кредиторів. Одним із найбільш удалих варіантів убачається створення спеціальних агентств, які б супроводжували «погані» кредити вздовж усього ланцюжка роботи з ними. Доцільно використовувати державну структуру з управління проблемними активами – новостворену, яка б діяла згідно з найкращими міжнародними принципами управління. Таке агентство відповідало б за купівлю проблемних активів за ринковою ціною лише у державних банків. Саме державна, а не приватна форма власності такої структури здатна забезпечити ефективне вирішення проблеми з непрацюючими кредитами, гарантуючи інституційну підтримку з боку уряду. Деталі роботи з поганими портфелями державних банків мають бути виписані в окремому законі. Ураховуючи надмірну заполітизованість фінансового сектору в Україні, правила гри на ринку мають бути дуже чітко окреслені. Подальше зміцнення захисту прав кредиторів і позичальників та створення спеціалізованих агентств допоможе істотно зменшити обсяг проблемної заборгованості в банківській системі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Олійник А.В., Воловкін І.В. Проблемні кредити та їх вплив на платоспроможність банків України. *Економіка і суспільство*. 2016. № 6. С. 300–307.

2. Коць О.О., Ільчук П.Г., Карпів О.В. Сутність проблемних кредитів банків та управління ними. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 806–810.

3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://index.minfin.com.ua/index/debtgov/> (дата звернення: 28.05.2019).

4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 24.05.2019).

5. Про внесення змін до деяких законів України щодо створення та ведення Кредитного реєстру Національного банку України та вдосконалення процесів управління кредитними ризиками банків : Закон України від 06.02.2018 № 2277 – VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2018. № 11. С. 7. Ст. 58.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кредитування : Закон України від 03.07.2018 № 2478 – VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2018. № 46. С. 5. Ст. 368.

REFERENCES:

1. Oliynyk A.V., Volovkin I.V. (2016) Problemni kredyty ta jikh vplyv na platospromozhnistj bankiv Ukrajinjy [Problematic loans and their impact on the solvency of Ukrainian banks]. *Economics and Society*. no. 6, pp. 300-307.

2. Kots O., Ilchuk P.G., Karpov O.V. (2018) Sutnistj problemnykh kredytiv bankiv ta upravlinnja nymy [The essence of problem loans and management of banks]. *Global and national problems of the economy*. Vol. 22, pp. 806-810.

3. Oficijnyj sajт Ministerstva finansiv Ukrajinjy [Official site of the Ministry of Finance of Ukraine] Available at : <http://index.minfin.com.ua/index/debtgov/> (accessed 28 May 2019).

4. Oficijnyj sajт Nacionalnogho banku Ukrajinjy [The official website of the National Bank of Ukraine]. Available at : <http://www.bank.gov.ua>. (accessed 24 May 2019).

5. Pro vnesennja zmin do dejakykh zakoniv Ukrajinjy shhodo stvorennja ta vedennja Kredytnogho rejestru Nacionalnogho banku Ukrajinjy ta vdoskonalennja procesiv upravlinnja kredytnymy ryzykami bankiv: Zakon Ukrajinjy vid 06.02.2018 r. № 2277 - VIII [On amendments to some laws of Ukraine concerning creation and maintenance of the Credit Register of the National Bank of Ukraine and improvement of processes of management of credit risks of banks: Law of Ukraine dated February 22, 2018, No. 2277–VIII] / Verkhovna Rada Ukrajinjy. *Vidomosti Verkhovnoji Rady (VVR)*, 2018, № 11. S. 7. St. 58. [The Verkhovna Rada of Ukraine. *Information from the Verkhovna Rada (VVR)*, 2018, No. 11. P. 7. Art. 58.

6. Pro vnesennja zmin do dejakykh zakonodavchykh aktiv Ukrajinjy shhodo vidnovlennja kredyuvannja: Zakon Ukrajinjy vid 3.07.2018 r. № 2478–VIII [On amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the resumption of lending] / Verkhovna Rada Ukrajinjy. *Vidomosti Verkhovnoji Rady (VVR)*, 2018, № 46. S. 5. St. 368. Law of Ukraine dated July 3, 2018, No. 2478-VIII / [The Verkhovna Rada of Ukraine. *Information from the Verkhovna Rada (VVR)*, 2018, No. 46. C. 5. Art. 368.